

Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry Eduskuntavaaliohjelma 2023

Kulttuuri on yhteistä pääomaa – kulttuuribudjetti prosenttiin!

Kulttuuri takaa kasvun ja kestävyysnäkemyksen ja on olemassaolomme ehto. Elävä ja vahva kulttuuri tukee henkistä huoltovarmuutta, hyvinvointia ja kriisinsietokykyä. Kulttuuri tuottaa monella tavalla enemmän kuin valtio sitä rahoittaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuribudjetti on alan välttämätön perusrahoitus. Pitkäjänteinen ja vakaa rahoituspohja on vaikuttavan toiminnan edellytys. Tavoite rahoituksen nostamiseksi prosenttiin valtion budjetista on laajasti hyväksytty. Vuoden 2022 budjettiin nähden se tarkoittaisi 122,2 miljoonan euron lisäystä.

Jotta luovista aloista saadaan Suomen kasvun veturi, jokaisella lapsella on oltava oikeus kulttuuriin, taiteeseen ja kulttuuriperintöön tekijänä ja kokijana, ja suomalaisilla on oltava yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua kulttuurielämään. Kulttuuri luo kasvua – niin taloudellista kuin henkistäkin.

1. Luovista aloista Suomen kasvun veturi

Luovilla aloilla on merkittävä taloudellinen ja työllistävä vaikutus niiden kulttuurisen arvon lisäksi. Ne tukevat aluekehitystä, alueiden elinvoimaa ja monipuolistavat elinkeinorakennetta. Kulttuuri- ja taidetarjonta vahvistaa myös palvelualoja. Luovien alojen kasvu tukee Suomen kestävästi kasvun ohjelmaa ja tavoitetta hiilineutraaliudesta, koska niiden kasvu perustuu aineettomaan arvonlisäykseen.

Mitä pitäisi tehdä?

Ehdotamme, että luovien alojen BKT-osuutta kasvatetaan yleiseurooppalaiselle tasolle ja luovien alojen toimijoiden kansainvälistä kilpailukykyä vahvistetaan. Edistetään uusien luovien alojen yritysten syntymistä. Tuetaan yritysten ja taide- ja kulttuuritoimijoiden yhteistyötä molempien arvonlisän kasvattamiseksi. Kehitetään kulttuurimatkailua. Hyödynnetään kulttuuria osana maakuva- ja markkinointia, jotta Suomi tunnustetaan innovatiivisena ja kiinnostavana maana. Vahvistetaan luovien alojen monimuotoista ekosysteemiä, jossa taiteen itseisarvo ja kaupallinen arvo tukevat toisiaan. Vakiinnutetaan Creative Business Finlandin toiminta ja sen palveluita kehitetään edelleen vastaamaan myös taide- ja kulttuurialojen kansainvälistymisen tarpeisiin. Vahvistetaan kulttuurivientiä ja kansainväliseen yhteistyöhön keskittyviä organisaatioita ja luodaan aineetonta arvonlisää vahvistamalla luovaa osaamista eri toimialoilla.

2. Lapsilla on oikeus kulttuuriin tekijöinä ja kokijoina

Lapsella ja nuorella pitää olla oikeus luovuuteen ja taiteen tekemiseen ja kokemiseen – asuinpaikkaan ja varallisuuteen katsomatta. Lapsen oikeus taiteeseen, kulttuuriin ja kulttuuriperintöön on kiinni aikuisten teoista. Laadukas lastenkulttuuri jättää jäljen, joka kantaa koko loppuelämän. Taideopetus ja -kasvatus kehittää luovaa ja kriittistä ajattelua sekä edistää kädentaitoja, mikä on edellytys uudenlaisen yhteiskunnan ratkaisujen rakentamisessa ja ymmärtämisessä.

Mitä pitäisi tehdä?

Lasten ja nuorten tasa-arvoisista ja saavutettavista kulttuuripalveluista on huolehdittava. Kulttuurin avulla vahvistetaan lasten ja nuorten henkistä kriisinkestävyyttä. Tavoitteenamme on, että jokainen Suomessa asuva lapsi ja nuori on kulttuurikasvatussuunnitelman piirissä. Tuodaan kulttuurin tuottama ilo osaksi varhaiskasvatusta, peruskoulua, toisen asteen opintoja ja nuorisotyötä, jotta nuorten mielenterveys vahvistuisi ja paineet helpottaisivat. Varmistetaan, että osana lasten harrastamisen Suomen mallia jokaiselle lapselle löytyy mieluisa kulttuuriharrastus koulupäivän yhteydessä. Edistetään lukemista ja lukutaitoa yhteistyössä eri toimialojen kanssa. Kaikkialta Suomesta tulee olla mahdollisuus edetä myös ammattilaisuuden polulle – ja alalle valmistuvilla nuorilla pitää olla mahdollisuus päästä uralla eteenpäin. Taiteen perusopetusta vahvistetaan osana koulutusjärjestelmää.

3. Kaikille yhdenvertainen oikeus kulttuuriin ja taiteeseen

Yhdenvertaiset mahdollisuudet kulttuuriin lisäävät osallisuutta ja vähentävät eriarvoisuutta. Kulttuuriosallistuminen vahvistaa henkistä kriisinsietokykyä ja mielen hyvinvointia – kaikilla pitäisi olla siihen oikeus. Kulttuuri auttaa ymmärtämään itseä ja muita. Kulttuuriosallistuminen edistää hyvinvointia ja terveyttä, torjuu sosiaalista polarisaatiota ja vahvistaa demokratiaa. Kulttuuri lisää oman elämän koettua tyytyväisyyttä. Jokaisella on oltava kulttuurin keinoin mahdollisuus käsitellä omaa identiteettiään. Yhdenvertaisuuden lisääminen tukee kestäväen kehityksen linjaa. Kulttuuriosallistuminen lievittää yksinäisyyttä ja lisää yhteisöllisyyttä.

Mitä pitäisi tehdä?

Lisätään mahdollisuuksia harrastaa kulttuuria, poistetaan kulttuuriosallistumisen esteitä ja näin pienennetään eroja eri väestöryhmien välisessä kulttuuriosallistumisessa. Varmistetaan runsas ja monipuolinen kulttuuritarjonta kaikenlaisille ihmisille. Vahvistetaan kulttuurin ja taiteen alueellista saatavuutta yhteistyössä kuntien, hyvinvointialueiden ja maakuntien kanssa. Omaleimainen kulttuuri auttaa pitämään myös harvaan asutut alueet elinvoimaisina. Huomioidaan kulttuuripalveluissa kielten ja kulttuurien kirjo – ihmisten moninaisuus. Myös vammaisille on taattava oikeus kulttuuriin. Lisätään kohtaamisia ja vuoropuhelua yhteiskunnassa kulttuurin keinoin. Tämä tarkoittaa sitä, että kulttuurin on oltava osa kaikkia hallituksen keskeisiä ihmisten elämänlaatua parantavia politiikkaohjelmia, kuten ikäohjelmaa, yksinäisyysstrategiaa ja demokratiaohjelmaa. Kulttuuri on vietävä osaksi kotouttamispalveluita.